

Sensorevalueringssrapport
MA-EVU i Demokrati og demokratibygging

Februar 2020

Åse Gilje Østensen

Førsteamanuensis/ Prosjektkoordinator

Avd. for Sjømakt og Ledelse

Forsvarets Høyskole, avd. Sjøkrigsskolen

tlf 55 51 88 23/ 92 61 20 97

aostensen@fhs.mil.no

Innledning

Denne rapporten evaluerer MA-EVU i Demokrati og demokratibyggning i forhold til to avgrensede mandat gitt av Institutt for sammenliknende politikk (ISP). Rapporten er dermed todelt. Del én ser på hvorvidt programmets kurstilbud evner å fange opp og studere endringer i de politiske forutsetninger for demokratiet. Del to vurderer innholdet i den nye digitale modulen som er innført i emnet SAMPOL606.

Kurstilbudet i MA-EVU i Demokrati og demokratibyggning framstår som variert. Tilbudet består av seks kurs (ekskludert SAMPOL650 «masteroppgaven» og metodekurset SAMPOL607 «Feltmetodikk. Politisk kartlegging i felt»). De tematiske kursene er «Korrupsjonsgranskning» (SAMPOL609), «Demokratiassistanse og demokratisering» (SAMPOL606), «Organisering for samfunnssikkerhet og krisehåndtering. Terrorisme og terrorbekjempelse» (SAMPOL608), «Business and human rights» (SAMPOL610) og «Observasjon av valg og brudd på menneskerettigheter» (SAMPOL601). Faget Demokratiassistanse og demokratisering (SAMPOL606) er helt sentralt for begge spørsmålene som skal undersøkes i denne rapporten og vil dermed bli vektlagt mer enn de andre valgfrie kursene.

Forutsetninger for vurderingen

Undertegnede har selv PhD i sammenliknende politikk fra 2013, men jobber til daglig med problemstillinger som ikke omhandler demokrati og demokratibyggning. Det må likevel påpekes at jeg har bidratt med forelesninger på SAMPOL606 og SAMPOL607 mer eller mindre jevnlig siden 2009. Jeg er dermed ikke ukjent med verken instituttet, programmet som skal evalueres, de ansatte ved instituttet eller de ansatte som spesifikt jobber med det aktuelle programmet. Jeg har til tross for dette gjort mitt beste for å ikke la personlige interesser komme i veien for vurderingen av emnets innhold eller form. Vurderingene som er gjort i denne rapporten er gjort av undertegnede alene.

Jeg har ikke hatt mulighet til å være tilstede på noen av programmets helgesamlinger ettersom det ikke ble arrangert noen slike samlinger i perioden fra jeg fikk oppdraget til rapporten leveres. Jeg har dermed i liten grad fått snakke med studentene om deres erfaringer og opplevelser av det faglige innholdet, unntaket er et fåtalls studenter som undertegnede tidligere har veiledet i masteroppgaveskriving (SAMPOL650) eller fortsatt veileder. Mer utstrakt kontakt med studentene ville vært særlig relevant i evalueringen av den digitale modulen i SAMPOL606.

For del 1 har jeg hovedsakelig benyttet meg av innholdet på MittUiB for å foreta denne evalueringen. Det har vært noen vanskeligheter med å få tilgang til alt innholdet på MittUiB, noe som også har forsinket rapporten. Noe av dette innholdet (for eksempel deler av pensum og noen forelesninger) var fortsatt ikke tilgjengelig da denne rapporten ble skrevet, men jeg mener likevel jeg har hatt tilstrekkelig tilgang til det vesentligste for å kunne svare på spørsmålene som stilles i mandatet. Jeg må likevel ta et lite forbehold om at noen tema jeg etterlyser kan være berørt i noen grad på de forelesningene jeg ikke har fått tilgang til, uten at det framgår av tema for forelesning eller pensum.

I arbeidet med å vurdere den digitaliserte modulen i SAMPOL606 (mandatets del to) har jeg fått snakket med kursansvarlig og vitenskapelig assistent om digitaliseringsarbeidet. Jeg har

også hatt tilgang til «Evalueringsrapport EVU2019» skrevet av Jonar J. Eikeland. Denne rapporten gir et meget godt innblikk i digitaliseringsarbeidet som allerede er gjort og tenkes utført på programmet framover.

Del 1 Forutsetninger for demokrati og demokratiassistanse

Mandatet for del 1 er:

Vurder kurstilbudet i MA-EVU i Demokrati og demokratibyggning med hensyn til de kraftige endringene i de politiske forutsetningene for demokratiet som har skjedd de siste årene. I hvilken grad evner det eksisterende kurstilbudet å fange opp, studere og vurdere disse endringene? Hvilke fagfelt, tema, kurs ville du foreslå det nåværende studietilbudet mangler for å kunne studere den senere utviklingen for demokratiene i vesten?

Slik mandatet beskriver så har forutsetningene for demokratiutvikling endret seg i løpet av de siste årene. Demokratiske prinsipper og praksis er kommet under internt press i en del land i den vestlige verden. Samtidig har man sett en utvikling i retning en multipolær internasjonal orden hvilket har medført at udemokratiske land har fått større påvirkningskraft internasjonalt. Autoritære regimer i Kina og Russland har ambisjoner som ikke er forenlige med spredning av demokrati. For å fange opp nyere demokratiske utfordringer trenger man dermed fokus på både interne årsaker til at demokratiske prinsipper er under press i Vesten, men også på eksterne årsaker til dette presset. Førstnevnte vil ha noe å si for endringer i egne forutsetninger for å drive den typen assistanse. Sistnevnte vil trolig påvirke forutsetninger for at demokratiassistansen skal kunne virke i mindre demokratiske land. Begge aspektene vil kunne gi utfordringer for aktører som skal drive demokratiassistanse.

En gjennomgang av pensum og forelesninger som tilbys i de ulike emnene viser at det er relativt lite fokus på disse endrede forutsetningene i programmet generelt. Emnet SAMPOL606 er heller ikke noe unntak. Her finnes det ansporinger til temaet, men det er min oppfatning at dette temaet ikke behandles i tilstrekkelig grad. Under temaet «ulike metoder for demokratiassistanse» er forelesningen «Demokratiassistanse – aktører og metoder» så vidt inne på «demonstrasjonseffekten», altså hvordan donor kan bruke det å selv være et godt eksempel på demokratiets fordeler som et ledd i demokratiassistanse. Her nevnes noen kontemporære utfordringer, men disse utdypes i liten grad. Hovedinntrykket er at programmet trolig vil ha nytte av å styrke fokuset på hvordan demokratiske utfordringer i de etablerte demokratiene påvirker potensialet for demokratisering i andre land. Dette gjelder spesielt for emnet SAMPOL606 «Demokratisering og demokratiassistanse» hvor temaet ikke bare bør være særlig relevant, men hvor fraværet av dette temaet i verste fall kan gi et inntrykk av emnet som noe utdatert. Dette emnet vil også trolig ha nytte av et empirisk bidrag som «gjør opp status» for demokratiutvikling i resten av verden og som kan oppsummere utviklingstrender i ulike deler av verden.

Denne rapporten vil ta opp to tema som kan vurderes styrket for å oppnå at mastergraden i større grad reflekterer disse endrede forutsetningene. Disse to forslagene bygger på hverandre. Forslag 1 går ut på å øke fokuset på kritisk refleksjon rundt det etiske og politiske

fundamentet for demokratiassistanse. Dette forslaget er ment å utgjøre en forberedelse til forslag nummer to, som er å øke kunnskap om og refleksjon rundt særlig Vestens egne demokratiske forutsetninger for å drive demokratiassistanse, men også på demokratisk utvikling i utviklingsland.

Forslag 1: Økt fokus på det etiske og politiske fundamentet for demokratiassistanse

I beskrivelsen av programmet på heter det seg at:

«Masterprogrammet i demokratibygging skal gi innsikt i hvordan det internasjonale samfunnet kan bidra til politisk utvikling, demokrati og menneskerettigheter i ulike stater. (...).

Og videre:

«Universitetet i Bergen har derfor utviklet et masterprogram i demokratibygging som skal gi spesialkompetanse på dette området og gi deltakerne trening i å gjøre selvstendige analyser av hvordan internasjonale aktører påvirker den politiske utviklingen i andre land. Programmet legger særlig vekt på praktisk kunnskap om feltet.»¹

Denne beskrivelsen reflekterer en «utenfra-og-inn» type demokratiassistanse med en klar rollefordeling mellom land som assisteres (mottaker) og det internasjonale samfunnet/aktører i demokratiske land som de som assisterer (donorer). Dette asymmetriske maktforholdet bør problematiseres innledningsvis i kurset. En refleksjon rundt egne forutsetninger for å gi demokratiassistanse bør altså begynne med en diskusjon rundt det normative grunnlaget for demokratiassistanse. Noen enkle eksempler på spørsmål som kan diskuteres er hvilke agendaer og motiv finnes for demokratiassistanse? Hvilke diskurser legitimerer denne assistansen? Hvor demokratisk bør man være for å gi demokratassistanse? Kan demokratiassistanse ha uheldige konsekvenser?

Det savnes altså en kritisk refleksjon rundt det normative grunnlaget for en del av demokratibyggingen som (vestlig) prosjekt, rundt demokratiassistanse som maktutøvelse, og rundt de ulike agendaene som motiverer både den som utøver og den som mottar demokratiassistanse. En slik «refleksjon» bør også ha en historisk dimensjon.

Nå er det ikke slik at forelesningsrekken er fullstendig blottet for kritiske elementer på dette punktet. Flere av forelesningene berører denne materien, men bare så vidt. Forelesningen «Demokratiassistanse – aktører og metoder» har for eksempel en slide på «skjulte agendaer». Det samme gjelder forelesningen om demokratiassistanse i Afrika. Denne berører det etiske grunnlaget for denne typen assistanse og negative effekter av det, men denne forelesningen kan også bare nevne det, ikke behandle temaet på en grundig måte gitt det allerede brede temaet for forelesningen. Flere av forelesningene berører altså diskusjonen som etterlyses på et overordnet nivå, men dette aspektet av emnet bør vurderes bygget ut.

¹ Se Universitetet i Bergen. «Etter og videreutdanning. Demokratibygging»
<https://www.uib.no/utdanning/evu/81134/demokratibygging>

En del av pensum treffer også allerede noen deler av denne problemstillingen, f.eks. forholdet mellom fred og demokrati. Noen kilder peker også på ulike agendaer og intensjoner (f.eks. i Burnell 2000), men man trenger oppdatert kunnskap på dette feltet. Slikt sett hevdes det ikke at emnet ikke inneholder elementer av kritisk refleksjon rundt demokratiassistanse, men det anbefales at dette gjøres til en større og tydeligere del av faget og at det kanskje til og med settes av en egen forelesning til dette temaet tidlig i porteføljen. Dette vil utgjøre et godt grunnlag for studentene i arbeidet med resten av kurset, spesielt for de sektorspesifikke temaene (demokratiassistanse til den juridiske sektoren, mot det sivile samfunn, politiske partier, etc.). En slik tilnærming vil kunne hjelpe studentene til å tenke mer kritisk rundt demokratiassistanse som fenomen, hvordan ulike tiltak legitimeres, men også rundt sin egen rolle i demokratiassistanse. Kort sagt mener jeg dette er en naturlig del av et kurs omhandlende demokratiassistanse og at det vil kunne bidra til å styrke studentenes forutsetninger for «å gjøre selvstendige analyser av hvordan internasjonale aktører påvirker den politiske utviklingen i andre land», som det heter seg i programbeskrivelsen.

Mange av studentene vil trolig ha nytte av at et undervisningsopplegg rundt dette temaet la til rette for diskusjon. Studentene bør i det hele tatt involveres og oppfordres til å tenke kritisk rundt diskurser og praksis tilknyttet demokratiassistanse som fenomen. Dette kan gjøres til et en (kortere?) forelesning etterfulgt av gruppearbeid, men et slikt tema vil trolig altså egne seg godt for nye pedagogiske tilnærminger som «flipped class room» eller «team based learning».

Forslag 2: Demokratiske endringer i Vesten – endrede forutsetninger for demokratiassistanse?

Demokratiske tilbakeslag/utfordringer i vestlige land er et omfattende og komplekst fenomen som trolig ingen av emnene vil ha plass til å dekke utførlig uten å gjøre store endringer i innretningen av emnet. Det bør likefullt inkorporeres i masterprogrammet til en viss grad. Som nevnt passer det etter min mening særlig godt inn i SAMPOL606. Her behandles vestlig demokratiutvikling i stort og dermed bør det også oppdateres med den senere tids (negative) utvikling. Institutt for sammenliknende politikk har svært gode forutsetninger for å kunne tilby undervisning på dette temaet. Flere av de ansatte på instituttet vil kunne gi nyttig og forskningsbasert undervisning og flere eksisterende emner har trolig allerede utviklet undervisningsopplegg som enkelt vil kunne omarbeides til bidrag til SAMPOL606.

Kurset «SAMPOL338: Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy» vil ha flere tema og forelesninger/ seminar som vil være aktuelle for SAMPOL606 spesielt.² Enkeltforelesninger fra dette faget, eller eventuelt komprimerte varianter av disse kan etterspørres hos de aktuelle kursansvarlige. Dette kurset berører for eksempel hva man mener med demokratisk tilbakeslag («backlash»), hvordan et slikt tilbakeslag eventuelt manifesterer seg, og hvilke eksterne og interne faktorer som i tilfelle kan bidra til å forklare en slik utvikling. Kurset ser også på det er et synkende tilbud på demokrati og/ eller om man også ser synkende etterspørsel etter demokrati. Spesifikke tema som «The use and abuse of elections» vil ha

² Se Universitetet i Bergen. «Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy»
<https://www.uib.no/emne/SAMPOL338>

relevans for SAMPOL606 og kanskje også SAMPOL601 «Observasjon av valg og brudd på menneskerettigheter». Kurset har også en pensumliste som preges av ny forskning på området hvor det aller meste av litteraturen er fra de siste fem årene. Kurset har ifølge kursbeskrivelsen størst fokus på utviklingsland, men har også innhold som kan belyse demokratis utvikling i Vesten. Ut fra kursbeskrivelsen kan det dermed virke kurset trolig representerer et godt og gripbart potensiale for å kunne dekke noe av behovet for oppdatert undervisning rundt demokratiske utfordringer som vil påvirke potensialet for demokratiassistanse, både hos donorer og hos mottakere.

Et annet eksisterende kurs som vil kunne være en relevant i denne sammenhengen er SAMPOL223 «Democratic Transformations in Europe: Trends and Implications». I beskrivelsen av dette kurset heter det blant annet "(...) it deals with the perpetual threats to and transformations of democracy, and the state's ability to protect and strengthen its democratic attributes."³ Dette kurset fokuserer på utviklingen av demokratiet i en bred europeisk kontekst. Her vil det trolig kunne hentes forskningsbasert undervisningsressurser som kan bidra til å belyse hvordan demokratiske utfordringer i Europa kan påvirke forutsetningene for europeisk demokratiassistanse.

Et tredje eksisterende emne som kunne vært bidratt med forelesere eller substans til særlig SAMPOL606 er SAMPOL339 Democratic Representation: Elections, Parliaments, Responsiveness».⁴ Dette emnet fokuserer særlig på deltakelse og representasjon, viktige elementer for å få demokratier til å fungere i praksis. Kurset adresserer også hvordan etablerte demokratier de siste tiårene i økende grad har slitt med utfordringer knyttet til lav valgdeltakelse, lav tillit til politiske institusjoner, motkrefter rettet mot EU og innvandring.

Alle de tre overnevnte emnene vil altså ha bestanddeler og forelesere som kan bidra til å gi SAMPOL 606 et større fokus på demokratiske utfordringer i vestlige demokrati, samt i utviklingsland. Et mulig tillegg til overnevnte forslag er å hente inn forelesere som har områdekunnskap på spesifikke land. Forelesere som er spesialisert på USA vil kunne være nyttige. Her finnes allerede gode ressurser dels ved ISP og ved andre institutt, som Institutt for Informasjons- og medievitenskap. Ettersom undervisningen på MA EVU (som seg hør og bør) i stor grad baseres på innleid ekspertise, bør terskelen være lav for å etterspørre fagpersoner som allerede tilbyr svært relevante kurstilbud i andre deler av ISP eller UIB sin undervisningsportefølje.

Hvordan prioritere i et allerede godt kurstilbud?

Å legge til nytt innhold i et allerede fullt program krever nedprioriteringer av allerede eksisterende innhold. Denne rapporten vil ikke gi sterke føringer på hvordan en slik prioritering bør gjøres, men kan kanskje driste seg til å peke på at emnet SAMPOL606 slik det framstår i dag dekker teori på demokrati, demokratisering og politisk økonomi svært godt, og

³ Se Universitetet i Bergen. «Utdanning. Democratic Transformations in Europe: Trends and Implications» <https://www.uib.no/emne/SAMPOL223>

⁴ Se Universitetet i Bergen. «Utdanning. «Democratic Representation: Elections, Parliaments, Responsiveness» <https://www.uib.no/emne/SAMPOL339>

at det her kanskje kan finnes noe rom for de overnevnte temaene. Noe av årsaken til denne konkrete anbefalingen er at det i beskrivelsen av programmet heter seg at det «legger særlig vekt på praktisk kunnskap om feltet». Dersom denne ambisjonen skal stå ved lag bør man kanskje vurdere om noe av det mer teoritunge innholdet kan gi plass for forelesninger som har en mer empirisk innretning, eller som kombinerer teori og empiri og som vil kunne ha mer direkte relevans for den praktiske utførelsen av demokratiassistanse. Eksempelvis, beskrivelser av, og diskusjoner av, manifestasjoner på negativt utvikling i vestlige demokrati og hvilke følger dette kan ha på «demonstrasjonseffekten», evnen til å bidra til demokratisering ved å gå foran som et eksempel. Det kan også dreie seg om beskrivelser av hvordan man i nye (og gamle) demokrati misbruker eller tilsidesetter demokratiske prinsipper for å oppnå politiske mål. Slik kunnskap kan være nyttig for personer som skal jobbe med å designe demokratiseringstiltak. Dette betyr imidlertid ikke at denne typen forelesninger ikke skal ha en teoretisk del som bidrar til å forklare den aktuelle empiriske utviklingen, men at de erfaringene som disse forelesningene bringer til bordet kan være nyttige i planleggingen og utførelsen av demokratiassistansetiltak og sånt sett ha praktisk relevans for kursdeltakere.

Et eksempel på hvordan teori og praksis kan kombineres i et tenkt undervisningsopplegg kan være på sin plass. SAMPOL606 har i dag ingen forelesninger dedikert fullt og helt til demokratiassistanse rettet mot sikkerhetssektoren eller til det militære apparatet spesielt. En slik forelesning ville kunne settes sammen av en teoretisk del og en erfaringsbasert del, for eksempel med bidrag fra militært personell som har førstehåndserfaring med demokratiassistanse og militærassistanse fra f.eks. Afghanistan. Her finnes det et helt miljø ved Marinejegerkommandoen ved Haakonsværn som vil kunne snakke om hvordan man har planlagt og utført et slikt opplegg, hvilke forutsetninger man hadde og hvilke erfaringer man har gjort seg. Et slik innslag ville både dekke hvordan demokratiassistanse går for seg i praktisk forstand, i tillegg til at det ville kunne ta for seg det teoretiske fundamentet for demokratiassistanse til militære. Denne typen bidrag kunne være nyttige med tanke på å diskutere både etiske betenknninger og praktiske problemer med norsk og internasjonal demokratiassistanse.

[Del 2: Digitalisering av SAMPOL606: demokratiassistanse og demokratisering](#)

Den reviderte samlingsbaserte modellen av Sampol606 har nå, som tidligere tre moduler, hvorav to arrangeres som helgesamlinger, mens den siste er digitalisert. Denne endringen er gjort på bakgrunn av en spørreundersøkelse gjort blant tidligere kursdeltakere samt en vurdering av arbeidsmengde forbundet med å arrangere tre helgesamlinger. Spørreundersøkelsen viste stor oppslutning rundt en modell med færre helgesamlinger. I denne delene av rapporten vurderes den nye digitale modulen i SAMPOL606. Mandatets formulering er som følger:

«Som resultat av et arbeid med å profesjonalisere digitaliseringsarbeidet på MA-EVU-programmet, har det blitt utviklet en ny digital modul i SAMPOL606: demokratiassistanse og demokratisering. Vurder innhold og kvalitet på modulen og om den virker tilfredsstillende med hensyn til formålet.»

Mandatet ber om at innholdet i modulen skal vurderes «med hensyn til formålet». Jeg har ikke fått klarhet i hvilke konkret formål dette henviser til (for eksempel læringsmål eller annet). På MittUib henvises det til modulen som et «selvstudium», ergo kan man ikke gå ut fra at innholdet tar sikte på å være en fullgod erstatning for forelesninger og annet opplegg som tilbys i modul 1 og 2. Det er dermed noe uklart hvor store ambisjoner det digitale innholdet i modul 3 har, om dette bare et lite tillegg til selvstendige studier, eller i hvor stor grad det digitale innholdet skal kompensere for undervisning og gruppeaktivitet som tidligere ble tilbudt som del av en helgesamling. Jeg har valgt å gå ut fra at det er en ambisjon om å kunne tilby innhold som delvis erstatter det gamle innholdet i helgesamlingsmodulen.

Å lage godt digitalt undervisningsinnhold som skal kompensere for klasseromsundervisning er krevende. Hvor mye digitalt innhold man kan lage vil dermed naturligvis også bli et ressurs spørsmål. Denne rapporten har ikke hensyntatt ressurs- og personellsituasjonen i sin vurdering.

Vurdering av modul 3

Kursansvarlig for SAMPOL 606 og de vitenskapelig assistentene som er tilknyttet emnet virker å ha fått til et meget lovende samarbeid med UiB LæringsLab. Ambisjonene for det fremtidige digitale innholdet på Sampol606 virker å være høye, både hva gjelder kvalitet og variasjon. Det må imidlertid også bemerkes at mye av dette arbeidet er eksplorerende og at erfaringsgrunnlaget er tynt. Dermed vil arbeidet som gjøres med Sampol606 fungere litt som en prøvestein hvor det sannsynligvis vil høstes nyttige erfaring av både positiv og negativ art. Disse erfaringene bør tas vare på og systematiseres slik at de kan være til framtidig nytte for andre forelesere og fagansvarlige ved instituttet og/eller fakultetet.

Modul tre er altså presentert som en digital modul/ selvstudium. Det digitale innholdet er korte videoforelesninger over tre ulike hovedtema, med ni undertema, tilsammen ti forelesninger, pluss en introduksjon. Disse er ment å gi en oversikt over sentrale begrep innenfor modulen og har en varighet på mellom 5 og 20 minutter.

Videoforelesningene er filmet og redigert i et profesjonelt lydstudio hos UiB LæringsLab. De holder derfor meget god kvalitet både på lyd og bilde. De framstår som visuelt fine. Plansjene er også tilgjengelige separat. Dette er en fordel da studenter vil kunne repetere uten å måtte høre og se gjennom videofilen på nytt. Tempoet i videoforelesningene er relativt lavt og det vil være en fordel å se de i en avspiller hvor man eventuelt kan velge å øke avspillingshastigheten dersom man ønsker det.

Videoforelesningene vil trolig ha litt ulik funksjon for ulike studenter. For de flinkeste vil de fungere som en oppsummering og dermed trolig ha mindre faglig verdi enn for studenter som sliter litt med forståelsen av faget. Videoforelesningene er trolig særlig nyttig for den siste gruppen som her får presentert kjernen i modulen på en meget enkel og pedagogisk måte.

Videoforelesningene fungerer altså godt som rent oppsummerende hjelpemiddel til stoffet. De er i liten grad problematiserende og vil dermed kanskje gi et litt forenklet syn på virkeligheten. Det brukes empiriske eksempler til å illustrere innholdet, men disse brukes stort sett på en bekreftende måte. Man kunne innvende at det hadde vært nyttig med andre

eksempler som ikke samsvarer med dette, eller en mer problematiserende form på videoforelesningene, spesielt ettersom dette er masternivå hvor man vanligvis i større grad enn på lavere grad søker å legge til rette for kritisk refleksjon over det faglige innholdet. På den annen siden ville denne typen innhold ha ført til at videoene fikk lengre varighet og kanskje også gått på tvers av videoforelesningenes hovedformål.

Hovedkonklusjonen er at videoforelesningen er visuelt og auditivt fine. De fungerer godt for å få forklart sentrale begrep og til å oppsummere essensen i det teoretiske innholdet. Videoene bidrar slikt sett med innhold som man også vil kunne finne i pensum, men de bidrar i mindre grad til å problematisere/ diskutere pensuminnholdet og slikt sett få en dypere forståelse for stoffet. Videoene fungerer som en helt grunnleggende innføring i sentrale begrep, enten som forberedelse før en leser pensum eller som en oppsummering etterpå. Denne typen digital støtteundervisning av oppsummerende art vil kun i begrenset grad kunne kompensere for undervisningen og gruppeaktiviteter i de to helgesamlingsmodulene. Anbefalingen her vil være å opplyse klart om hvilket formål videoforelesningene tjener, deretter å vurdere å legge til ytterligere innhold som kan sikre at studentene får problematisert innholdet i modulen i større grad.

Forslag til utvidelser i det digitale innholdet

De korte videoforelesningene bidrar altså til å skape grunnleggende forståelse for sentrale begrep. For å utfylle dette tilbudet med noe som i større grad problematiserer stoffet kan man tenke seg en eller flere videoforelesninger som forutsetter at studentene har lest pensum, altså en form for «flipped class room undervisning». Her kan man aktivt bruke begrepene som forutsettes lært. Dette kan ta form av en diskusjon eller en sammenlikning av ulike caser av f.eks. demokratiseringsprosesser. Dette vil en også kunne hyre inn andre enn kursansvarlig til å gjøre. En slik type middels lang forelesning/ video (kanskje på 30 minutter) kunne illustrere hvordan anvende teori og diskutere funn. Dermed vil man få videoforelesninger som ikke bare forklarer begrep, men som også kan fungere som drøfting. Denne typen innhold vil potensielt kunne være en pedagogisk illustrasjon av hvordan teori og empiri knyttes sammen og hvilke typer analyser og konklusjoner dette kan avføde innenfor sammenliknende politikk. Dette vil studentene kunne ha nytte av som forberedelse til drøftingsoppgaver og i siste instans, masteroppgaven. Det er kanskje ikke sannsynlig at en har kapasitet og ressurser til å produsere mange slike forelesninger, men man kan ha en målsetning om å produsere noen få.

Jamfør min analyse vil altså det viktigste tillegget til modul 3 være en type innhold som evner å problematisere og bruke stoffet på en praktisk og analyserende måte. Slikt innhold vil kunne bidra til å vise hvordan man som statsviter jobber med analyser av empiri ved bruk av teori. I tillegg til dette vil man kunne supplere modul 3 med flere typer innhold som er designet for å ha ulik funksjon for studentene.

En digital modul trenger i tillegg til oppsummerende innhold av pensum og innhold som bidrar til å problematisere innholdet, også ideelt sett en arena for interaksjon med studentene. Et slikt innhold bør ha som mål å i noen grad kunne kompensere for interaksjonen som normalt ville foregå ved helgesamlinger. Dette kan ta form av et diskusjonsforum hvor en faglig

kvalifisert administrator legger ut påstander eller på annen måte starter diskusjoner som studentene kan delta i. Studentene bør også kunne benyttet forumet til å stille spørsmål relatert til det faglige innholdet i kurset. En utfordring vil kanskje være å få studentene til å delta aktivt i et slikt forum, men selv om ikke alle studentene kommer til å delta aktivt, vil de passive også ha nytte av å lese gjennom andres diskusjon. Ettersom den rene digitale modulen er den siste av de tre, vil ikke studentene få anledning til å møtes og diskutere faglige spørsmål med hverandre eller forelesere før emnet avsluttes. Dermed kan et slikt diskusjonsforum også være svært nyttig i forkant av eksamen.

I tillegg til disse forslagene kan man tenke seg typer digitalt innhold som kan bidra til at studentene får testet sitt kunnskapsnivå (f.eks. quizer, tester e.l.) eller som på andre måter vil bidra til å gjøre studentene bedre kjent med pensum. Dette kan være nyttige verktøy for studentene, men trolig ikke essensielt. I evalueringsrapporten fra 2019 (Eikeland 2019) fremgår det at det foreligger planer om utvidelser i det digitale tilbudet og at det finnes mange ulike ideer til slikt innhold. Til sist må det bemerkes at utviklingen av det digitale innholdet bør være forankret i en bevisst holdning til hvilke formål det enkelte tilbudet skal tjene (oppsummere pensum, teste studentene i pensum, problematisere og drøfte stoffet, tilrettelegge for faglig diskusjon, etc.).

Konklusjon

Denne rapporten finner at kurstilbudet i MA-EVU i Demokrati og demokratibyggning med fordel kan styrke sitt fokus på endringene i de politiske forutsetningene for demokratiet som har skjedd de siste årene. Dette vil gi et mer aktuelt kurstilbud som potensielt sett bedre reflekterer både praktiske men også mer teoretiske utfordringene aktører innen demokratiassistanse vil kunne møte på. For å øke kurstilbudets evne til å fange opp, studere og vurdere disse endringene foreslår rapporten å øke undervisningen innenfor to områder som begge berører forutsetninger for demokratiassistanse 1) en mer overordnet diskusjon av det etiske grunnlaget for demokratiassistanse og 2) øke kunnskap om og refleksjon rundt først og fremst Vestens egne demokratiske utfordringer og dermed forutsetninger for å drive demokratiassistanse. Rapporten fant at det finnes flere eksisterende kurstilbud ved ISP som vil kunne bidra inn til et styrket fokus på disse punktene.

Rapporten har også pekt på at MA-EVU- programmet har som formål å særlig formidle praktisk kunnskap om demokrati og demokratibyggning. Dette bør trolig også reflekteres i forelesningene og valg av forelesningstema, ikke bare i gruppeaktiviteter. Dette formålet bør dermed tas med i beregningen når en foretar prioriteringer av innholdsmessig art.

Del to av rapporten har sett på innholdet i den digitaliserte modulen (modul 3) i SAMPOL606. Rapporten finner at videoforelesningene er teknisk sett meget gode og at de trolig fungerer godt som oppsummeringer av sentrale begrep eller som forberedelse til pensum. De kan ikke kompensere for ordinære forelesninger som vanligvis gir mer rom for å problematisere stoffet. Dermed kan det vurderes å lage et lite utvalg av videoforelesninger som anvender stoffet på empiri og som gjør dette på en måte som forutsetter at studentene har lest pensum. Til sist kunne en tenke seg et interaktivt forum. Dette vil kunne brukes til diskusjon, spørsmål og annen faglig interaksjon mellom en kursansvarlig/ vitenskapelig assistent og studentene.

Til sist har rapporten pekt på behovet for å være bevisst på hvilken funksjon det ulike digitale innholdet er ment å ha for studentene. Man bør etterstrebe at den digitale modulen også får innhold som dekker behovet for dypere forståelse og behovet for mer aktiv bruk av stoffet.